

Aluesuunnittelu / Tanja Lamminmäki

Loviisan kaupunki

Dnro 68/10.02.02/2024

Lausunto Röjsjön ja Sarvilahden osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Loviisan kaupunki on pyytänyt lausuntoa Röjsjön ja Sarvilahden aurinkovoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa teollisen kokoluokan aurinkovoimalan sijoittuminen hankealueille. Osayleiskaavatyössä tutkitaan mahdollisuutta laatia kaava rakentamista suoraan ohjaavana kaavana. Osayleiskaava muodostuu kahdesta, Röjsjön ja Sarvilahden suunnittelualueesta.

Kaavatilanne

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa (MRL 32 §). Osayleiskaavan alueella on voimassa Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava. Lisäksi voimassa on Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava tuulivoimaratkaisun osalta.

Röjsjön suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa osoitetulla MLY-alueella (metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä). Merkintää koskevan määräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Alueen säilyminen yhtenäisenä on turvattava välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaisia, pysyviä tai pitkäkestoisia liikkumisesteitä. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa vaikutusten arvioinnin perusteella yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta tarpeellisia paikallisia väyliä ja yhdyskuntateknisen huollon laitteita ja rakenteita. Välttämättömien väylien suunnittelussa on turvattava ekologisten yhteyksien mahdollisimman esteetön ja turvallinen jatkuminen.

Röjsjön suunnittelualueen välittömään läheisyyteen on maakuntakaavassa osoitettu kaksi viheryhteystarvetta (Röjsjö ja Norrsarvlax). Viheryhteystarvemerkinällä osoitetaan maakunnallisesta ekologisesta ja virkistyksestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Yhteyden tarkka sijainti ja leveys tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Merkintää koskevan määräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää maisema- ja luontoarvoja.

Viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvittettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa.

Sarvilahden suunnittelualue sijaitsee osittain maakuntakaavassa osoitetulla kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeällä alueella (Sarvilahden kartano ympäristöineen – Sarvilahti). Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot on otettava huomioon alueita kehitettäessä. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Sarvilahden suunnittelualueen läpi kulkee valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie (Valtatie 7). Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan väylälle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Merkintää koskee MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Molempien suunnittelualueiden välittömään läheisyyteen on maakuntakaavassa osoitettu pitkällä aikavälillä toteutettavan pääradan ohjeellinen linjaus (Itärata), pohjavesialue (Kåbacken-Röjsjömalmen sekä Lägermalm) sekä voimajohto (Koria-Loviisa sekä Anttila-Kymi).

Lisäksi suunnittelualueita koskevat maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset. Aurinkovoiman osalta yleisissä suunnittelumääräyksissä todetaan, että suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen ottaen huomioon ympäristön arvot ja reunaehdot. Yleisissä määräyksissä myös todetaan, että alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.

Lausunto

Röjsjön suunnittelualueen osalta Uudenmaan liitto toteaa, että teollisen mittakaavan aurinkoenergia-alueen osoittaminen MLY-alueelle voi lähtökohtaisesti olla ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa. Laajoja maa-aloja vaativa aurinkoenergia-alue voi pirstoa yhtenäistä metsäaluetta ja voi mahdollisesti aiheuttaa laaja-alaisia, pysyviä tai pitkäkestoisia liikkumisesteitä. Osayleiskaavassa on riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin perustuen varmistettava, että kaavaratkaisu ei ole maakuntakaavassa osoitetun alueidenkäytön kannalta merkittävästi ristiriidassa - siis esimerkiksi ei aiheuta merkittäviä liikkumisesteitä eliöstölle.

Yleiskaavalla voi perustellusta syystä poiketa maakuntakaavasta, jos siitä ei aiheudu maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiselle merkittävää haittaa. Kaavaselostuksessa on perusteltava poikkeamisen syyt, minkä

lisäksi on syytä kuvata osayleiskaavan suhde maakuntakaavaan ja maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiseen.

Ojitetut turvemaat ovat hiilensidonnalla osalta päästölähteitä, ellei puuston kasvu riitä kompensoimaan turpeen hajoamisesta johtuvia päästöjä. Metsätaloudellisesti heikkotuottoisilla ojitetuilla turvemailla tai alueilla, joilta puusto jonkin toiminnan vuoksi kokonaan poistetaan, onkin suositeltavaa harkita vedenpinnan nostamista lähemmäs maanpintaa päästöjen vähentämiseksi. Vedenpintaa on mahdollista nostaa myös aikana, jolloin ojitettu suo toimii aurinkovoima-alueena. Liitto kannustaakin selvittämään yleiskaavatyön yhteydessä mahdollisuuksia hiilensidonnalla edistämiseen Röjsjön suunnittelualueella, sekä arvioimaan hankkeen ilmastovaikutukset hiilensidonnalla edistäminen huomioiden. Liitto kannustaa myös tutkimaan, olisiko Röjsjön osa-alueen rajauksen tarpeen olla esitettyä laajempi mm. mahdollisten vesistövaikutusten huomioimisen kannalta. Vähintäänkin selvitykset ja vaikutustarkastelut tulee laatia kaava-alueen vesitalouden kannalta riittävän laajalta, myös kaava-alueen ympäristöä kattavalta alueelta.

Sarvilahden suunnittelualueen osalta Uudenmaan liitto toteaa, että valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvojen turvaamiseksi on tärkeää, että yleiskaavatyön yhteydessä laaditaan asianmukaiset maisema- ja kulttuuriympäristöselvitykset ja vaikutusten arvioinnit suunnittelun taustaksi. Ympäristöministeriön muistiossa ”Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen huomioon ottaminen kaavoituksessa ja lupamenettelyssä” todetaan mm. että *”Tavoitteena on valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakenteen, kylä- ja kaupunkikuvan sekä alueilla jo olevien rakennusten ja ympäristön turvaaminen sekä mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Säilyttämisen ja muutosten laajuus ja sisältö ratkaistaan kaavoituksen kautta.”*

- Lähde:

https://stmuseovirastoprod.blob.core.windows.net/museovirasto/Kulttuuriymparisto/RK_Y_menettelytapamuistio_2020.pdf

Pitkällä aikavälillä toteutettavan pääradan ohjeellisen linjauksen osalta Uudenmaan liitto toteaa, että Itärata on pitkän aikavälin hanke, jonka toteuttamisesta tai aikataulusta ei ole vielä päätöksiä eikä tarkempia suunnitelmia. Radan jatkosuunnittelun edetessä on mahdollista, että linjaus tulee vielä muuttumaan, jolloin saattaa syntyä ristiriitoja aurinkovoima-alueiden kanssa. Rata valtakunnallisen tason yleistä etua palvelevana hankkeena saattaa siis tulevaisuudessa edellyttää muutoksia aurinkovoima-alueiden maankäyttöön.

Uudenmaan liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Mari Siivola
aluesuunnittelun vastuualueen johtaja

Jakelu

Loviisan kaupunki
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus / Kirjaamo